

SPRAWOZDANIA

JAKI BYŁ ORNITOLOGICZNY ROK 1997 NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ?

Ponieważ ogromny wpływ zwłaszcza na fenologię przelotów mają warunki pogodowe, przedstawiono tradycyjnie warunki meteorologiczne panujące na Nizinie Mazowieckiej. Najkrótsza charakterystyka meteorologiczna roku 1997 przedstawia się następująco: wyjątkowo mroźny styczeń, bardzo ciepły luty, dość chłodny marzec i kwiecień, upalny okres: maj-sierpień, bardzo deszczowy lipiec, dość ciepły okres jesienny: wrzesień - grudzień.

W I dekadzie stycznia średnia temperatura w Warszawie wynosiła $-9,9^{\circ}\text{C}$ z rekordowo mroźnym 2 styczniem: $-25,1^{\circ}\text{C}$ w Siedlcach i -21°C w Warszawie. Złodzenie rzek i zbiorników było w tym roku znacznie większe niż w roku 1996. Tradycyjnie, w II dekadzie stycznia nastąpiło wyraźne ocieplenie, które utrzymało się przez cały luty (np. 10 lutego w Warszawie zanotowano aż $+6,6^{\circ}\text{C}$, a 20 lutego aż $+20^{\circ}\text{C}$). Pomimo krótkotrwałego ochłodzenia, trwającego od 17 do 19 lutego, obserwowano bardzo wczesne przyloty wielu gatunków.

Bardzo silne wiatry w Wielki Piątek (28 marca) zwały lub uszkodziły wiele gniazd bocianów białych, czapli siwych, gawronów a nawet bocianów czarnych. Powtórzyło się opóźnienie sianokosów - w wielu dolinach rozpoczęły się one w połowie czerwca i przeciągnęły aż do połowy lipca. Z pewnością skorzystały z tego derkacze i przepiórki.

Obfite opady deszczu (2-krotnie większe od średniej z wielolecia) zaczęły się na początku lipca, a więc o dekadę później niż w roku 1996. Jednak ich intensywność była tak duża, że w południowej Polsce wystąpiły katastrofalne powodzie. Natomiast w naszym regionie zalane były tylko międzywala lub całe terasy zalewowe, tylko lokalnie poza ich naturalnymi granicami. Zalanie nadrzecznych plaż, płycizn i niskich wysp na Wiśle, Bugu, Pilicy i Narwi z pewnością nie sprzyjało zatrzymywaniu się migrujących w tym czasie siewkowcom - najpierw brodźcom, potem biegusom. Również obfite opady deszczu opóźniły żniwa, np. do końca sierpnia zebrano żyto w województwie siedleckim tylko na 50% areалу tej uprawy a pszenicę - na 30% (!). Przypuszczalnie, tak jak w roku 1996 mogło to wpłynąć pozytywnie na efekty lęgów polnej populacji błotniaków łąkowych.

Pierwsze przymrozki odnotowano 20 IX (pod Siedlcami do $-1,2^{\circ}\text{C}$, ale 21 IX już $-2,9^{\circ}\text{C}$). Natychmiast pojawiły się przelotne gęsi zbożowe oraz żurawie, ale październikowo-listopadowe ocieplenie znacznie rozciągnęło w czasie przeloty obu

gatunków. Wysokie temperatury (ze swoistymi rekordami np. +20 °C 7 X i +16,9 °C 7 XI, +9,8 °C 11 XII) utrzymywały się aż do 13 grudnia. Po krótkotrwałym ochłodzeniu (np. -22,7 °C 17 XII w Siedlcach) nastąpiło ponowne ocieplenie (z dodatnimi temperaturami) trwające od Wigilii Bożego Narodzenia aż do 28 grudnia, z nieznacznymi mrozami tylko 29 grudnia (-3,8 °C w Warszawie i -3,1 °C w Siedlcach). Ostatnia dekada grudnia należała do najcieplejszych w ostatnich latach, bowiem jej średnia dobowa wynosiła w Warszawie aż +2 °C.

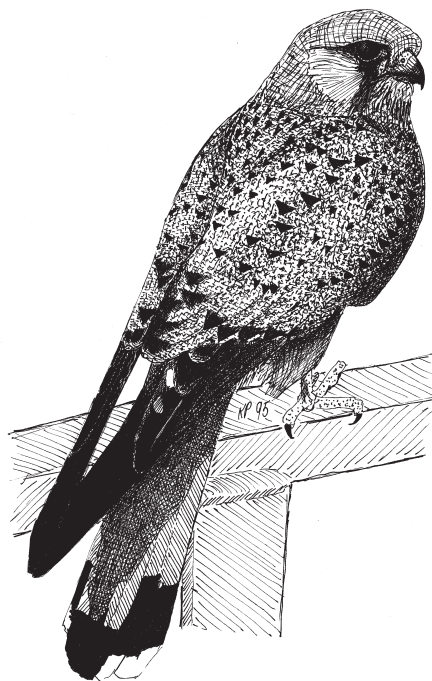
W roku 1997 terenowe badania były nie mniej intensywne niż w roku 1996. Odbyły się styczniowe liczenia ptaków wodnych. Prowadzono wiosenne obserwacje przelotów ptaków nad Wisłą pod Warszawą, ujściowym odcinkiem Wkry oraz nad Zbiornikiem Zegrzyńskim, w różnych miejscach doliny Bugu i Narwi i na kilkunastu kompleksach stawów rybnych. Przeprowadzono też (1-2 maj) liczenia przelotnych batalionów. W okresie lęgowym intensywne badania prowadzono na stawach w Siedlcach, Halinowie, Zawiesiuchach a mniej intensywne - w Rumocze, Stawinodze, Pruszkowie, Jaktorowie, Kraśniczej Woli, Rudce, Cieleśnicy oraz w Kotuniu. Prowadzono również obserwacje w środkowym biegu Ugoszczy oraz na kilkunastu poeksploatacyjnych zbiornikach pod Stoczkiem (woj. siedleckie) włącznie z rezerwatem „Moczydło”. Kontynuowano badania w rezerwacie „Wydma Mołozewska” oraz dokonano oceny liczebności sieweczki obrożnej w dolinie dolnego Bugu. Spenetrowano kompleks leśny „Mienia” w gminie Ceglów (woj. siedleckie) ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatu „Jedlina”. Na 7 powierzchniach próbnych w dolinach Bugu, Omulwi, Mławki, Pilicy oraz Łasicy (Kampinoski Park Narodowy) oceniono liczebność derkacza. Wykonano liczenia lelka na dwóch powierzchniach próbnych (pożarzyska). Dokonano oceny awifauny lęgowej na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Solec n. Wisłą” oraz w dolinach rzek: Krępianki i Wiązownicy. Spenetrowano 9 gmin w woj. radomskim. Kontynuowano badania populacyjne nad bocianem czarnym w woj. radomskim. Oceniono liczebność kraski w Puszczy Kozienickiej, Białej i Kurpiowskiej. Kontynuowano badania populacyjne mew i rybitw na Wiśle. Odbyły się jesienne obozy nad Wisłą. W okresie jesienno-zimowym obserwacje ptaków wodnych prowadzono nad Wisłą, Zbiornikiem Zegrzyńskim, Bugiem i na stawach w Siedlcach. Najkrótsza charakterystyka ornitologiczna roku 1997 jest następująca: rekordowo wysoka liczebność zimujących bielików i mew srebrzystych. Liczebności perkozka, nurogęsi, czapli siwej, łąski, czernicy i zimorodka były niższe nie tylko w porównaniu z rokiem poprzednim, ale były rekordowo niskie począwszy od roku 1984 (patrz „Kraska” 1-2/97). W czasie zimy 1996/97 odnotowano dość znaczny nalot sójki i wyraźny nalot czyża. Wyjątkowo wcześniej przyleciały: rożeńce, świstuny, gęsi zbożowe, bociany białe oraz wielu przedstawicieli wróblowców, np. rekordowo wczesne pojawy skowronka polnego. Stosunkowo obfity był wiosenny przelot rybitw białoskrzydłych, ale znacznie mniejszy niż w roku 1996 oraz znacznie słabszy niż w pozostałych regionach Polski. Również słaby był jesienny nalot jemiółuszek i czeczotek.

Poniżej przedstawiono najciekawsze obserwacje - w przypadku dzięcioła

białoszyjego i kłaskawki podano tylko nowe stanowiska; zrezygnowano również z zamieszczania stwierdzeń czapli białych, ostrygojadów i wielu innych gatunków od kilku lat stwierdzanych regularnie w tych samych okresach i środowiskach. W sprawozdaniu wykorzystano materiały, które wpłynęły do Siedlec do 18 marca 1998 roku oraz do kartoteki R-KTP (SOKNL - obserwacje zebrane przez członków Sekcji Ornitologicznej Koła Naukowego Leśników SGGW).

Obserwacje biologiczno-ekologiczne

Pustułka - *Falco tinnunculus*. 26 VI - para z 2 młodymi w nietypowym miejscu gniazdowania: wyloty poziomych, wielkich rur (około 7 m nad wodą), które po zakończeniu budowy elektrociepłowni Moszna mają dostarczać wodę z popiołem do osadnika; Pruszków (M.Maniakowski)

Rys. P. Kwiatkowski

Mewa pospolita - *Larus canus*: 22 IV-30 V, 4 gniazda (2, 3, 3, i 4 jaja) na zbiornikach (nr 52, 89 i 90) przemysłowych na terenie Petrochemii Płock (I. Kaliszewski)

Grzywacz - *Columba palumbus*. 1 V - gniazdo zbudowane wewnątrz budynku w stanie surowym, na I piętrze, na peryferiach Wołomina; do złożenia jaj nie doszło (T. Wiewiórko).

- Sierpówka** - *Streptopelia decaocto*. 8 IX - gniazdo z 2 jajami, Siedlce (A. Dombrowski)
- Kos** - *Turdus merula* - naziemne gniazdo, na skarpie nieczynnej, śródleśnej żwirowni. Lęg złożony z 4 jaj zakończył się sukcesem; Strzyżew, gm. Łuków (S. Śledź).

Obserwacje fenologiczne

- Nur czarnoszyi** - *Gavia arctica*. 2 V - 1, Mołóżew, gm. Jabłonna Lacka, woj. siedleckie (P. Chylarecki, K. Sachanowicz)
- Perkoz rdzawoszyi** - *Podiceps grisegena*. 13 X - 1 Siedlce (A. Goławski)
14 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
16 XI - 1, Wisła, Mozolice Duże, gm. Sieciechów, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Bocian biały** - *Ciconia ciconia*. 1 III - 1, Siedlce (A. Dombrowski)
26 X - 1, Lubiejewo, gm. Ostrów Maz., woj. ostrołęckie (A. Dmoch)
4 XII - 1, Warszawa-Bielany (Jan Kowalski)
- Bąk** - *Botaurus stellaris*. 1 XI - 1, Siedlce (K. Sachanowicz, A. Goławski)
- Czapla biała** - *Egretta alba*. 31 III - 1, Siedlce (K. Sachanowicz, S. Michalak)
12 XI - 1, Kozienice, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Łabędź krzykliwy** - *Cygnus cygnus*. 13 VI - 1 ad., Słuchocin, gm. Grębków, woj. siedleckie (A. Dombrowski)
- Gęś zbożowa** - *Anser fabalis*. 23 II - 35, Pruszków (M. Maniakowski)
27 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
2-3 V - 4, Modlin (M. Maniakowski)
- Gęś białoczelna** - *Anser albifrons*. 2-3 V - 3, Modlin (M. Maniakowski)
7 XII - 35, zb. Zegrzyński, gm. Serock, woj. stołeczne (K. Błaszczyk)
- Gęgawa** - *Anser anser*. 8 II - 1, Walewice, gm. Bielany, woj. skierniewickie (M. Maniakowski)
19 VIII - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Ohar** - *Tadorna tadorna*. 12 XII - 1, Świerże Górne, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Świstun** - *Anas penelope*. 10 I - 1, Zakroczym (M. Charymski, K. Kajzer, S. Mikołajczak)
12 I - 1, Kanał Goławski, Warszawa (P. Rowiński, K. Klimaszewski)
22 II - 3, Warszawa-Raszyn (J. Zawadzki)
23 II - 120, Rumoka, gm. Lipowiec Kościelny, woj. ciechanowskie (K. Antczak, P. Pagórski)
- Rożeniec** - *Anas acuta*. 12 I - 1, Kanał Wawerski, Warszawa (P. Rowiński, K. Klimaszewski)
22 II - 2, Warszawa-Raszyn (J. Zawadzki)
- Krakwa** - *Anas strepera*. 6 XII - 2, Solec n. Wisłą, woj. radomskie (M. Furmanek)
17 I - 2, Wisła k. Boisk, woj. radomskie (M. Furmanek)

- Szlachar** - *Mergus serrator*. 6 XII - 1, Wisła k. Boisk, woj. radomskie (M. Furmanek)
Błotniak stawowy - *Circus aeruginosus*. 25 X - 1, Modlin (M. Maniakowski, T. Czajkowski, T. Maślach, P. Markiewicz)
Myszołów - *Buteo buteo*. 22 VIII - łącznie 23 os., Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
Kobuz - *Falco subbuteo*. 19 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
Przepiórka - *Coturnix coturnix*. 2 XI - 1, Stawinoga, gm. Zatory, woj. ostrołęckie (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, J. Matusiak)
Derkacz - *Crex crex*. 13 IX - 1, Warszawa-Zawady (J. Dyczkowski)
Żuraw - *Grus grus*. 1 III - 1, Olszewo - Bożymy, gm. Słupsk, woj. ciechanowskie (K. Antczak, P. Pagórski)
Siewka złota - *Pluvialis apricaria*. 14 V - 2, Siedlce (A. Goławski)
Siewnica - *Pluvialis squatarola*. 22 V - 1, Siedlce (K. Sachanowicz)
29 V - 1, Siedlce (K. Sachanowicz, A. Goławski, Z. Kasprzykowski)

Rys. P. Rydzkowski

- Czajka** - *Vanellus vanellus*. 7 XII - 1, Siedlce (K. Sachanowicz)
Biegusik płaskodzioby - *Limicola falcinellus*. 3 VI - 1, Siedlce (A. Goławski)
Kulik wielki - *Numenius arquata*. 2 III - 1, ujście Wkry, gm. Pomiechówek, woj.

- stołeczne (M. Sielecki, P. Koźniewski, J. Jejno)
- Bekasik** - *Lymnocyptes minimus*. 25 I - 2, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski)
28 II-26 III - 4, Pilica, Smardzewice, gm. Białobrzegi, woj. piotrkowskie (M. Ciach, P. Łukaszewicz)
- Brodziec leśny** - *Tringa glareola*. 5 IV - 6, Siedlce (Z. Kasprzykowski, A. Gołowski, K. Sachanowicz)
- Brodziec piskliwy** - *Actitis hypoleucos*. 6 IV - 1, Dobra Wola, gm. Lipowiec Kościelny, woj. ciechanowskie (K. Antczak, P. Pagórski)
- Batalion** - *Philomachus pugnax*. 16 III - 1, Stawinoga, gm. Zatory, woj. ostrołęckie (M. Maniakowski, J. Dyczkowski)
- Mewa mała** - *Larus minutus*. 6 III - 1, Siedlce (K. Sachanowicz, S. Michalak, A. Gołowski)
- Mewa żółtonoga** - *Larus fuscus*. 12 I - 1, Warszawa (J. P. Cygan)
- Rybitwa białowaśa** - *Chlidonias hybridus*. 27 IV - 2, Siedlce (Z. Kasprzykowski)
- Grzywacz** - *Columba palumbus*. 8 II - 1, Warszawa-Buraków (J. Dyczkowski)
- Turkawka** - *Streptopelia turtur*. 28 IX - 1, Boiska, woj. radomskie (M. Furmanek)
- Jerzyk** - *Apus apus*. 5 V - 1, Warszawa (P. Stolarz)
17 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Lerka** - *Lullula arboea*. 4 III - 1, Mołożew, gm. Jabłonna Lacka, woj. siedleckie (A. Dombrowski)
- Skowronek** - *Alauda arvensis*. 15 II - 6, Świerże Górne, gm. Kozienice, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Oknówka** - *Delichon urbica*. 16 X - 3, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Świergotek** - *Anthus sp.* 5 I - 1, Świerże Górne, gm. Kozienice, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Świergotek łąkowy** - *Anthus pratensis*. 25 I - 1, Chlebnia, gm. Grodzisk Maz., woj. skierniewickie (M. Maniakowski)
- Pliszka siwa** - *Motacilla alba*. 22 XI - 1, Wisła, Boiska i Kłudzie, woj. radomskie (M. Furmanek)
7 XII - 1, Zawiesiuchy, gm. Poświętne, woj. siedleckie (M. Sielecki, M. Blicharski, J. Jejno)
- Jemioluszka** - *Bombycilla garrulus*. 10 V - 2, Siedlce (A. Gołowski, K. Sachanowicz)
29 X - 1, Siedlce (K. Sachanowicz)
- Pokrzywnica** - *Prunella modularis*. 11 I - 1, Warszawa - Raszyn (J. Zawadzki)
12 I - 1, Warszawa-Młociny (J. Dyczkowski)
18 I - 1, Magnuszew, gm. Czersk, woj. warszawskie (M. Rębiś)
28 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)

- Słowik szary** - *Luscinia luscinia*. 26 VIII - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Kopcuszek** - *Phoenicurus ochruros*. 24 I - 1, Kozienice (M. Rębiś)
- Kłaskawka** - *Saxicola torquata*. 8 X - 1, Kozienice (M. Rębiś)
- Drozd śpiewak** - *Turdus philomelos*. 18 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Droździk** - *Turdus iliacus*. 11 I - 2, Somianka, woj. ostrołęckie (R. Miciałkiewicz) 14 XII - 1, Rumoka, gm. Lipowiec Kościelny, woj. ciechanowskie (K. Antczak, P. Pagórski)
- Paszkot** - *Turdus viscivorus*. 11 I - 1, Mierzvice, gm. Sarnaki, woj. białkopodlaskie (B. Kościan)
- Łozówka** - *Acrocephalus palustris*. 22 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Trzcinniczek** - *Acrocephalus scirpaceus*. 25 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Zaganiacz** - *Hippolais icterina*. 7 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Kapturka** - *Sylvia atricapilla*. 24 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Gajówka** - *Sylvia borin*. 2 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Świstunka leśna** - *Phylloscopus sibilatrix*. 11 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Pierwiosnek** - *Phylloscopus collbita*. 31 X - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Mucholówka szara** - *Muscicapa striata*. 28 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Mucholówka żałobna** - *Ficedula hypoleuca*. 22 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Remiz** - *Remiz pendulinus*. 21 III - 2, Siedlce (A. Goławski, K. Sachanowicz, S. Michalak)
- Czczotka** - *Carduelis flammea*. 23 IV - 1, Cegłów, woj. siedleckie (A. Dombrowski)
- Potrzos** - *Emberiza schoeniclus*. 25 I - 12, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski)

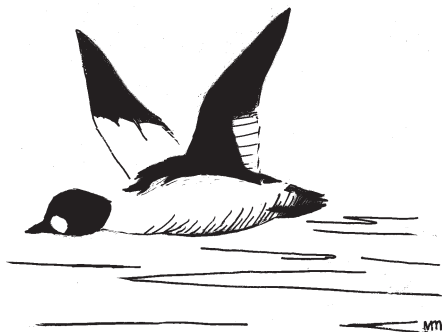
Obserwacje dużych stad i koncentracji

- Kormoran** - *Phalacrocorax carbo*. 300 - 20 III, Warszawa-Żerań (M. Maniakowski) 330 - 1 XI, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)

- Ohar** - *Tadorna tadorna*. 30 - 16 XI, Wisła, Mozolice Duże, gm. Sieciechów, woj. radomskie (M. Rębiś)
14 - 19-29 XI, Siedlce (A. Goławski, S. Michalak)
- Uhla** - *Melanitta fusca*. 30 - 7 XII, zb. Zegrzyński, woj. stołeczne (K. Błaszczyk)
- Blotniak łąkowy** - *Circus pygargus*. 4 samice - 2 V, Mołożew, gm. Jabłonna Lacka, woj. siedleckie (K. Sachanowicz)
- Myszolów** - *Buteo buteo*. 82 - 14 X, Siedlce (A. Goławski)
- Siewka złota** - *Pluvialis apricaria*. 350 - 13 IV, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski, J. Dyczkowski)
- Czajka** - *Vanellus vanellus*. 1000 - 30 III, Śniadowo, woj. łomżyńskie (A. Dmoch)
- Biegus mały** - *Calidris temminckii*. 32 - 14 V, Siedlce (A. Goławski)
- Batalion** - *Philomachus pugnax*. 4000 - 1 V, Łomża (A. Goławski, Z. Kasprzykowski)
- Bekasik** - *Lymnocyptes minimus*. 25 - 11 X, Bronisławka, gm. Pomiechówek, woj. stołeczne (M. Maniakowski, P. Markiewicz)
- Rycyk** - *Limosa limosa*. 250 - 5 IV, Siedlce (K. Sachanowicz)
280 - 9 IV, Siedlce (A. Goławski)
- Krwawodziób** - *Tringa totanus*. 50 - 10 VI, Siedlce (K. Sachanowicz, K. Zawadzka)
- Mewa żółtonoga** - *Larus fuscus*. 57 - 17 IV, Siedlce (K. Sachanowicz)
- Śmieszka** - *Larus ridibundus*. 9500 - 22 III, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, R. Tusiński)
- Mewa pospolita** - *Larus canus*. 1200 - 22 III, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, R. Tusiński)
- Mewa srebrzysta** - *Larus argentatus*. 1200 - 22 III, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, R. Tusiński)
- Rybitwa białoskrzydła** - *Chlidonias leucopterus*. 200 - 13 V, Siedlce (K. Sachanowicz)
- Świergotek łąkowy** - *Anthus pratensis*. 50 - 22 X, Lubiejewo, gm. Ostrów Maz., woj. ostrołęckie (A. Dmoch)
- Gawron** - *Corvus frugilegus*. 6000-7000 - 1 VII, Siedlce (A. Dombrowski)
- Wrona** - *Corvus corone*. 100 - 15 XI, Brzozowa, gm. Kadzidło, woj. ostrołęckie (A. Goławski, Z. Kasprzykowski)
- Kruk** - *Corvus corax*. 70 - 25 I, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski)
- Szpak** - *Sturnus vulgaris*. 6000 - 18 VI, Siedlce (A. Dombrowski)
- Zięba** - *Fringilla coelebs*. 1100 - 15 IV, Spała, woj. piotrowskie (J. Tabor)
- Rzepołuch** - *Carduelis flavirostris*. 46 - 12 I, Warszawa-Młociny (J. P. Cygan)
- Gil** - *Pyrrhula pyrrhula*. 110 - 15 II, Mordy, woj. siedleckie (M. Rzepała, J. Deska)
165 - 20 IV, Siedlce (J. Deska)
- Potrzeszcz** - *Miliaria calandra*. 117 - 25 I, Chlebnia, gm. Grodzisk Maz., woj. skierniewickie (M. Maniakowski)

Obserwacje gatunków rzadkich

- Perkoz rogaty** - *Podiceps auritus*. 12 i 18 X - 1, Warszawa-Raszyn (J. Zawadzki)
14 X - 2, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
13 XI - 1, Kozienice, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Ślepowron** - *Nycticorax nycticorax*. 23 i 25 VIII - głosy, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
- Czapla nadobna** - *Egretta garzetta*. 23 VIII, 1 IX, 10 IX - 1, Kępa Radwankowska, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (SOKNL)
6 IX - 4, Lucimia, gm. Przyłęk, woj. radomskie (M. Rębiś)
- Gęś mała** - *Anser erythropus*. 7 X - 1 ad., Modlin (T. Aarvak)
- Bernikla białolica** - *Branta leucopsis*. 21 III - 1, Modlin (M. Maniakowski, J. Dyczkowski)
- Kazarka** - *Tadorna ferruginea*. 30 IV - 1, Kózki, gm. Sarnaki, woj. białkopodlaskie (B. Kościan)
- Edredon** - *Somateria mollissima*. 25 V - 1, Brok, woj. ostrołęckie (A. Spychała, A. i K. Szulbakowicz)
- Gągoł** - *Bucephala clangula*. 16 V - 1 samiec i 2 samice, Kałęczyn, gm. Stoczek, woj. siedleckie (A. Dombrowski)

Rys. M. Maniakowski

- Uhla** - *Melanitta fusca*. 30 XII - 1, Pilica k. Smardzewic, woj. piotrkowskie (M. Ciach)
- Orzeł przedni** - *Aquila chrysaetos*. 11 I - 1, Popowo Kośc., gm. Somianka, woj. ostrołęckie (R. Miciałkiewicz)

Rys. P. Kwiatkowski

- Sokół wędrowny** - *Falco peregrinus*. 27 III - kopulacja; 8 VI - 2 (A. Dmoch, M. Jeliński, G. Górecki, Z. Mazur); 6 VI - 2 ptaki tok. (A. Dombrowski, Z. Kasprzykowski); 10 II-6 V - 1 (J. Dyczkowski), Pałac Kultury i Nauki w Warszawie
2 V - 1, Modlin (M. Maniakowski)
- Kobczyk** - *Falco vespertinus*. 2. poł. V-1. poł VI - 1 samica (później padła), Warszawa-Okęcie (G. Dzik, J. Dyczkowski)
- Jarząbek** - *Bonasa bonasia*. 15 V - 2, Mienia, gm. Cegłów, woj. siedleckie (A. Dombrowski)
- Szablodziób** - *Recurvirostra avosetta*. 10-18 V - 2, Siedlce (A. Goławski, K. Sachanowicz, Z. Kasprzykowski, S. Michalak)
- Mornel** - *Eudromias morinellus*. 13 VI - 1, Mołożew, gm. Jabłonna Lacka, woj. siedleckie (P. Chylarecki)
- Dubelt** - *Gallinago media*. 1 V - 2 tok., dolina Narwi, woj. łomżyńskie (A. Goławski, Z. Kasprzykowski)
6 VI - 2 tok., dolina Omulwi, woj. ostrołęckie (A. Goławski, Z. Kasprzykowski)
- Biegus rdzawy** - *Calidris canutus*. 28 IX - 1, Boiska, gm. Lipno, woj. radomskie (M. Furmanek)
- Brodziec pławny** - *Tringa stagnatilis*. 26 IV - 1 (K. Sachanowicz); 3 VI - 2 (A. Goławski); 9 VI - 2 (K. Sachanowicz); 10 VI - 5 (K. Sachanowicz, K. Zawadzka); 12 VI - 2 (K. Sachanowicz) Siedlce
20 V i 26 VI - 1, Warszawa-Raszyn (J. Zawadzki)
- Terekia** - *Xenus cinereus*. 13 V - 1, Siedlce (K. Sachanowicz)

- Mewa czarnogłowa** - *Larus melanocephalus*. 22 III - 1, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, R. Tusiński)
10 IV - 3, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (J. Dyczkowski, M. Maniakowski)
20 IV - 1 ad., Warszawa-Powsin (J. Dyczkowski)
- Mewa błada** - *Larus hyperboreus*. 22 III - 1, Łubna, gm. Góra Kalwaria, woj. stołeczne (M. Maniakowski, J. Dyczkowski, R. Tusiński)
28 XII - 1 ad., zb. Zegrzyński k. Nieporętu (J. Dyczkowski)
- Mewa trójpalczysta** - *Rissa tridactyla*. 11 I - 1, Ciszycza, gm. Konstancin-Jeziorna, woj. stołeczne (M. Charymski, K. Kajzer, S. Mikołajczak)
- Rybitwa białoskrzydła** - *Chlidonias leucopterus*. 12 VI - 30 par, Morzyczyn, gm. Sadowne, woj. siedleckie (P. Chylarecki)
- Sowa błotna** - *Asio flameus*. 16 i 21 IV - 1, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski, J. Matusiak)
26 IV - 1, Prostyń, gm. Małkinia, woj. ostrołęckie (A. Dombrowski)
- Dzięcioł białoszyi** - *Dendrocopos syriacus*. 23 II i 18 III - 2, Pruszków (M. Maniakowski, A. Obiedziński)
16 V - 1, Stężycza, woj. lubelskie (Z. Kasprzykowski, A. Goławski)
- Skowrończyk krótkopalcowy** - *Calandrella brachydactyla*. 10 V - 1, Mołożew, gm. Jabłonna Lacka, woj. siedleckie (P. Chylarecki)
- Pliszka cytrynowa** - *Motacilla citreola*. 12 VI - para z gniazdem, Rytele-Rybaki, gm. Ceranów, woj. siedleckie (P. Chylarecki)
6 V - 1, Ostrów Maz. (R. Wyszynski, R. Kozik, M. Godlewski)
- Kłaskawka** - *Saxicola torquata*. 16 VI - 2, Budy, gm. Jaktorów, woj. skierniewickie (M. Maniakowski, J. Matusiak)
8-12 VIII - rodzina, Dęblin (C. Wójcik)
- Zniczek** - *Regulus ignicapillus*. 26 VI - 1, Lucimia, gm. Inowłódz, woj. piotrowskie (J. Tabor)
- Orzechówka** - *Nucifraga caryocatactes*. 20 IV - 2, Ryczyca, gm. Kotuń, woj. siedleckie (A. Dombrowski)

Obserwacje gatunków rzadkich nie zostały jeszcze w chwili pisania sprawozdania rozpatrzone przez KF PTZool.

Na podstawie materiałów zdeponowanych w Kartotece MTOF i Kartotece R-KTP zestawili:

Andrzej Dombrowski, Artur Goławski, Jacek Tabor